

Một số biện pháp phòng, chống bạo lực học đường cho học sinh tiểu học

Nguyễn Hồng Nhung*

* Trung tâm hỗ trợ phát triển giáo dục hoà nhập Vành Khuyên Nhỏ - Thành phố Nam Định

Received: 28/11/2023; Accepted: 6/12/2023; Published: 23/12/2023

Abstract: Educational activities to prevent school violence among primary school students are currently very limited and have not been highly appreciated in preventing school violence, especially technical education activities. Appropriate, specific, and convenient skills for students to use to prevent school violence at elementary school age. Therefore, introducing measures to prevent and combat school violence for elementary school students is very necessary to improve and minimize the phenomenon of students resolving conflicts with school violence. roads in schools today.

Keywords: Measures, prevention, and school violence

1. Đặt vấn đề

Một trong những vấn nạn ở các trường học hiện nay không thể không kể đến bạo lực học đường (BLHD). Theo báo cáo của tổ chức UNESCO: “Ở cấp độ toàn cầu, bạo lực trên cơ sở giới liên quan đến nhà trường xuất hiện ngày càng phổ biến, ước tính hàng năm có tới gần 246 triệu trẻ em gái và trẻ em trai bị BLHD trên cơ sở giới”.

Đây cũng là vấn đề nhức nhối cần được quan tâm và giải quyết nhưng dường như chúng ta chỉ đang thật sự tập trung chú ý đến vấn nạn, hành vi BLHD ở các HS thuộc lứa tuổi THCS và THPT mà chưa thật sự quan tâm đến tình trạng BLHD của HS ở lứa tuổi Tiểu học. Vì ở độ tuổi còn nhỏ, khả năng nhận thức về hành vi của HS Tiểu học chưa hoàn thiện nên đối diện với tình trạng BLHD sẽ gây ra những hậu quả không thể kiểm soát và những áp lực lâu dài của việc BLHD để lại.

Đối với việc đổi mới giáo dục, yêu cầu đặt ra đối với CT GDPT 2018 đó là chương trình mới rất chú trọng giáo dục kỹ năng chứ không chỉ còn là GD kiến thức. Trong khi CNTT ngày càng phát triển, HS được tiếp xúc với máy tính, Internet từ sớm thì việc HS thiếu dần sự trải nghiệm và kinh nghiệm sống thực tiễn của bản thân cũng là một ảnh hưởng không tốt đến từ việc này. Điều đó đã làm ảnh hưởng đến nhận thức và tâm sinh lý của trẻ đối với những tình trạng, tình huống được diễn ra hàng ngày nói chung và suy nghĩ, cách lựa chọn hình thức trong việc giải quyết tình huống liên quan đến BLHD nói riêng.

Song những hoạt động GD kỹ năng phòng tránh BLHD của HS tiểu học hiện nay còn rất hạn chế, chưa được đánh giá cao trong việc phòng chống tình trạng BLHD, đặc biệt là những hoạt động GD kỹ

năng phù hợp, cụ thể, thuận tiện cho HS sử dụng để phòng tránh BLHD là ở lứa tuổi HS tiểu học. Chính vì thế, việc đưa ra những biện pháp để phòng, chống BLHD dành cho HS tiểu học là rất cần thiết nhằm cải thiện và hướng tới hạn chế tối đa hiện tượng học sinh giải quyết mâu thuẫn bằng bạo lực học đường trong các nhà trường hiện nay.

2. Một số biện pháp để phòng, chống bạo lực học đường cho HDTH

2.1. Đối với giáo viên trường tiểu học

GVCN cần thường xuyên nắm rõ được hoàn cảnh kinh tế, gia đình của từng HS trong lớp; quan tâm, theo dõi tình hình học tập và rèn luyện của HS; kịp thời thông báo tới nhà trường khi HS có những biểu hiện tiêu cực. Nếu GV nắm được thông tin về khả năng xảy ra xung đột của HS thì trao đổi ngay với BGH nhà trường đồng thời phối hợp với gia đình để có thể ngăn chặn kịp thời.

GV cần tạo không khí vui vẻ, hoà đồng, đoàn kết, yêu thương trong lớp học và giúp nhau cùng tiến bộ thì sẽ ngăn được tình trạng bạo lực học đường.

GV cần tôn trọng HS, đối xử bình đẳng với tất cả HS. Những định kiến, sự phân biệt trong lớp là một trong những nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực học đường. Trong quá trình giảng dạy, GV cần sử dụng những kiến thức của môn học có liên quan đến môi trường XH, quan hệ giữa người với người,... để giáo dục đạo đức cho HS. Bên cạnh đó, GV cũng kịp thời định hướng, điều chỉnh những hành vi có xu hướng bạo lực vào các hoạt động tích cực của tập thể.

Tạo điều kiện cho HS tham gia tích cực vào các hoạt động ở trường, lớp, ngoài xã hội như giáo dục về sự bình đẳng, tư vấn, hoà giải cho HS. Đây chính là những hoạt động để có thể hiểu được những bện

pháp quan trọng nhằm ngăn chặn bạo lực học đường xảy ra trong nhà trường.

Tổ chức các hoạt động nhằm tạo cho các em có cơ hội để thể hiện lòng yêu thương và tôn trọng những người xung quanh. Khi tham gia vào các hoạt động này, các em sẽ học hỏi, thiết lập được các mối quan hệ tích cực cho sự phát triển tâm sinh lý của các em.

Tổ chức các buổi giáo dục kỹ năng phòng, chống bạo lực học đường cho HS. Lấy ví dụ thực tế về các vụ bạo lực học đường và chỉ ra những nguyên nhân, cách giải quyết để các em hiểu được.

Khuyến khích HS chia sẻ với GV về những thông tin về bạo lực, là chỗ dựa tin cậy để các em có thể chia sẻ về những mối quan tâm hoặc lo ngại về những hành vi BLHD có thể xảy ra.

GV cần dạy cho HS những kỹ năng để làm chủ cảm xúc của bản thân và cách thức để giải quyết những xung đột.

Phối hợp với gia đình để trao đổi mọi thông tin liên quan đến con cái họ. Thường xuyên liên hệ với CMHS thì càng đạt được hiệu quả cao trong việc giải quyết vấn đề bạo lực học đường đối với học sinh của mình.

2.2. Đối với trường tiểu học

Cần phối hợp với gia đình và các tổ chức khác tạo điều kiện cho các em có thể thể hiện được lòng yêu thương và tôn trọng mọi người, như tham gia các hoạt động tập thể để thăm hỏi các gia đình có hoàn cảnh khó khăn, gia đình thương binh liệt sĩ, thăm người ốm hay các trại trẻ mồ côi, trại dưỡng lão,... để các em có thể hiểu được giá trị của việc yêu thương và sự chia sẻ, đồng cảm.

Cần chú trọng đến các công tác giáo dục kỹ năng phòng, chống BLHD, giáo dục đạo đức, kỷ luật nề nếp học đường, nâng cao tinh thần trách nhiệm, làm từ thiện,... thông qua các giờ sinh hoạt, chào cờ, ngoại khóa,... lập các đội kiểm tra đột xuất, định kỳ, hợp với giáo viên và CMHS để phân tích những tác hại của việc vi phạm những nội qui, qui định của nhà trường, pháp luật nói chung và bạo lực học đường nói riêng.

Thiết kế hộp thư “Điều em muốn nói” để các em có thể kịp thời phản ánh những tâm tư, nguyện vọng của bản thân. Điều này đòi hỏi phải bảo mật thông tin của người gửi.

Tổ chức các buổi giao lưu các lớp, các khối, các trường, các tổ chức và đoàn thể. Tổ chức các buổi tham quan, dã ngoại để nâng cao sự đoàn kết của tập thể. Tổ chức các buổi giao lưu văn nghệ, thể dục thể thao giữa các lớp, khối, toàn trường để các em có thể gần gũi với tất cả mọi người.

Phối hợp với chính quyền địa phương, ban ngành, đoàn thể để tạo ra những sân chơi giúp các em có thể thư giãn, giao lưu, gần gũi với nhau thông qua các hoạt động tập thể.

Tổ chức các lớp bồi dưỡng và lực lượng làm công tác giáo dục nhận biết được những dấu hiệu cảnh báo BLHD có thể xảy ra.

Lắng nghe HS chia sẻ về BLHD và đón nhận các em bằng sự cởi mở, thân thiện nhất.

Tổ chức các buổi tọa đàm hướng dẫn những giải pháp và kỹ năng kiểm soát cảm xúc của bản thân, hướng dẫn các em cách xử lý xung đột và giải quyết những bất đồng quan điểm không cần đến bạo lực.

Xây dựng niềm tin cho HS để các em tin tưởng và chia sẻ.

2.3. Đối với gia đình học sinh

Môi trường tiếp xúc đầu tiên của trẻ là gia đình. Ngoài việc được nuôi dưỡng, đứa trẻ cũng gắn với gia đình trong thời gian dài và trong những giai đoạn quan trọng của quá trình phát triển nhân cách. Ảnh hưởng của GD gia đình tác động đến sự phát triển nhân cách của trẻ là sâu sắc và mạnh mẽ nhất.

Hầu hết các vụ BLHD ở bậc TH đều bắt nguồn từ những học sinh mà gia đình có sự bất ổn như: bố, mẹ bất hòa hay mắng chửi nhau; bố rượu chè bê tha hay đánh đập vợ con; bố, mẹ li hôn bỏ mặc con cái; có trường hợp bố mẹ mãi làm ăn không có thời gian dành cho con, hoặc làm ăn ở xa thiếu sự quan tâm, quản lý con cái và “trăm sự nhờ nhà trường, thầy cô”. Nếu gia đình có sự giáo dục phù hợp thì sẽ giúp trẻ phát triển nhân cách tốt và ngược lại. Việc giáo dục không phù hợp của gia đình thường đến từ sự thiếu hiểu biết về giáo dục, từ sự vô tình của các bậc làm cha, mẹ hoặc những người lớn tuổi khác trong gia đình góp phần làm cho BLHD gia tăng. Chính vì vậy, cha mẹ cần quan tâm chăm sóc con, làm tấm gương tốt cho con noi theo.

Cha mẹ cần có kiến thức, kiến thức ở đây có thể từ kinh nghiệm, có thể qua học tập sách vở và trong cuộc sống. Tuy nhiên, cha mẹ cần chọn lọc những vấn đề phù hợp với những yêu cầu của XH, phù hợp với hoàn cảnh gia đình và tâm lý lứa tuổi con em mình.

Cha mẹ phải là người bạn gần gũi, tôn trọng, lắng nghe con cái tâm sự, chia sẻ, luôn sẵn sàng tư vấn, giúp đỡ con vượt qua những khó khăn. Khi cha mẹ dành thời gian cho con cùng với sự phối hợp với nhà trường sẽ là hành trang vững chắc cho con bước vào đời.

(Xem tiếp trang 364)

2.2.4. Đánh giá chung

(1) Những ưu điểm

Sự quan tâm của các cấp lãnh đạo đối với hoạt động bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN độc lập. Đa số CBQL, GV nhận thức được tầm quan trọng của hoạt động bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN. Thực hiện sâu sát công tác chỉ đạo, kiểm tra, đánh giá hoạt động bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN.

(2) Những hạn chế

Vẫn còn một số CBQL, GV chưa nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của hoạt động bồi dưỡng chuyên môn cho GV. Kế hoạch bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN độc lập chưa cụ thể, chưa rõ ràng. Các trường MN chưa chủ động tổ chức hoạt động bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN độc lập

3. Kết luận

Thực trạng bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN độc lập tại thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương đã đạt được những kết quả nhất định, tạo nên chất lượng đội ngũ GV mầm non, tuy nhiên bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên lớp MN độc lập tại thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương cũng còn nhiều hạn chế nhất định. Từ kết quả nghiên cứu thực trạng bồi dưỡng chuyên môn cho GV lớp MN độc lập, tác giả

đề xuất một số biện pháp bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên lớp MN độc lập tại thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương, đáp ứng yêu cầu GD&ĐT của tỉnh Bình Dương trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa./.

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành Trung ương Đảng. (2017). *Nghị quyết về tăng cường công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân trong tình hình mới*. Nghị quyết số 20-NQ/TW, ngày 25/10/2017.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). *Thông tư ban hành quy chế tổ chức và hoạt động nhóm trẻ độc lập, lớp mẫu giáo độc lập, lớp mầm non độc lập loại hình dân lập và tư thục*. Thông tư 49/2021/TT-BGD-ĐT ngày 31/12/2021.
3. Chính phủ. (2020). *Nghị định quy định chính sách phát triển giáo dục mầm non*. Nghị định 105/2020/NĐ-CP ngày 8/9/2020.
4. Quốc Hội Việt Nam. (2019). *Luật Giáo dục*. Quyết định số 43/2019/QH14 ban hành Luật Giáo dục.
5. Thủ tướng chính phủ. (2018). *Quyết định phê duyệt đề án phát triển giáo dục mầm non giai đoạn 2018 – 2025*. Quyết định 1677/QĐTg ngày 03/12/2018

Một số biện pháp phòng, chống bạo lực.....(tiếp theo trang 324)

Cha mẹ phải là tấm gương tốt cho con noi theo. Mọi hành vi, lời nói của cha mẹ có thể ảnh hưởng rất lớn tới con cái của họ. Trong gia đình cần có sự bình đẳng, tôn trọng và yêu thương lẫn nhau. Đó chính là sự tiên bộ của một gia đình có hiểu biết và kiến thức về mọi mặt.

Cha mẹ cần phối hợp với nhà trường thường xuyên để trao đổi những thông tin liên quan đến con em của họ. Việc trao đổi thông tin giữa nhà trường – gia đình là điều rất cần thiết trong việc giáo dục, định hướng cho sự phát triển và hình thành nhân cách của HS, giảm thiểu những hành vi tiêu cực dẫn đến bạo lực học đường ở các em.

3. Kết luận

Các biện pháp trên có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, khi vận dụng các biện pháp cần phải linh hoạt và nhuần nhuyễn để đạt được hiệu quả cao nhất nhằm ngăn chặn tình trạng bạo lực học đường trong trường Tiểu học. Việc giáo dục đạo đức cho HS cần phải có sự phối hợp giữa gia đình – nhà trường – xã hội, trong đó vai trò của của giáo viên là then chốt; gia đình và nhà trường cũng nắm vai trò quan trọng

trong việc giải quyết vấn đề này. Nếu vận dụng các giải pháp, biện pháp một cách tùy tiện, không có sự kết hợp và không có mối quan hệ với nhau thì kết quả, hiệu quả thu về sẽ không cao.

Giải quyết vấn đề bạo lực học đường cũng quan trọng không kém việc cung cấp tri thức cho học sinh. Giáo dục toàn diện là căn cốt của chương trình mới. Có như vậy quá trình đào tạo bậc tiểu học mới đào luyện cho xã hội những con người mang đầy đủ: “ Nhân, nghĩa, dũng, lễ, trí, tín” trong thời đại ngày nay.

Tài liệu tham khảo

1. Lương Quang Hưng và cộng sự (2020), “*Công tác xã hội với vấn đề bạo lực học đường*”, NXB Giáo dục Việt Nam.
2. Ngô Phan Anh Tuấn (2019), *Biện pháp phòng chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục phổ thông*, Tạp chí khoa học, số 15.
3. Ngô Vũ Thu Hằng (2021), *Quản lí hành vi học sinh tiểu học: Tiếp cận theo quan điểm kiến tạo xã hội*, VNU Journal of Science: Education Research, Vol. 37, No. 2 (2021) 10-213.